

Nowa Szwabia

19 stycznia 2011

Nowa Szwabia (niem. Neuschwabenland) to terytorium na Antarktydzie, zajmujące ok. 600 000 km², będące przedmiotem roszczeń III Rzeszy między 19 stycznia 1939 a 8 maja 1945. Jego granice rozciągały się od 20°E, do 10°W (a więc znajdowało się ono wewnątrz Ziemi Królowej Maud – części Antarktydy, która jeszcze przed wysunięciem roszczeń przez Niemcy została uznana przez Norwegię za terytorium jej podległe).

NIEMIECKIE EKSPEDYCJE NA ANTARKTYDĘ

Jak wiele innych krajów, również Niemcy wysyłały swe ekspedycje na Antarktydę. Pierwsza (1901-1903), pod wodzą prof. Ericha von Drygalskiego odkryła Ziemię Wilhelma II (nazwaną tak na cześć niemieckiego cesarza Wilhelma, fundatora wyprawy). Podczas niej po raz pierwszy użyto balonu nad Antarktydą.

Celem drugiej niemieckiej ekspedycji (1911-1912) pod wodzą Wilhelma Filchnera, było sprawdzenie, czy Antarktyda jest jednolitą połacią lądu. Zamiar ten się nie powiódł, ekspedycja dokonała za to odkrycia Wybrzeża Luitpolda.

TRZECIA EKSPEDYCJA

Głównym celem trzeciej niemieckiej ekspedycji (1938-1939) pod wodzą Alfreda Ritschera (1879-1963) było znalezienie i zabezpieczenie terenu na Antarktydzie, na którym można by stworzyć stację wielorybniczą. Tran wielorybi był wówczas w Niemczech głównym surowcem służącym do produkcji margaryny i mydła. Trzecia Rzesza była jednym z najważniejszych importerów norweskiego tranu, kupując rocznie ok. 200 000 ton tego surowca.

17 grudnia 1938 ekspedycja wyruszyła z Hamburga w kierunku

Antarktydy. Na pokładzie frachtowca Schwabenland znajdowało się 57 osób, w tym 24 członków załogi. W styczniu 1939 statek przybił do części Antarktydy, która już od 1938 uznawana była przez Norwegię za jej terytorium (Ziemia Królowej Maud). Dwa samoloty Dornier Wal nazwane Passat i Boreas wykonały łączne piętnaście lotów nad terenem mającym wynosić ok. 600 000 km² (według niektórych źródeł – o połowę mniejszym), robiąc ponad 11 000 fotografii lotniczych.

Dla potwierdzenia niemieckiego roszczenia wobec tego terenu, nazwanego Nową Szwabią, rozmieszczono trzy flagi III Rzeszy wzdłuż wybrzeża, trzynaście następnych zrzucano z powietrza w głębi lądu. Badacze, podróżując wzdłuż linii brzegowej odnotowywali istnienie wzniesień i innych elementów krajobrazu, stworzono także tymczasową bazę. Z powietrza odkryto gorące źródło i miejsce wegetacji roślin nazwane Oazą Schirmachera (od 1989 roku znajduje się tam indyjska stacja badawcza Maitri). Nazwa oazy pochodziła od nazwiska pilota, odkrywcy słodkowodnych jezior na tym terenie.

W lutym 1939 roku wyprawa została zakończona, Schwabenland powrócił do Niemiec.

KOLEJNE EKSPEDYCJE

Planowano następne ekspedycje na lata 1939-1940 oraz 1940-1941. Miały one znaleźć dogodne miejsce do polowań na wieloryby, ale przede wszystkim rozszerzyć teren niemieckich roszczeń na Antarktydzie. Prawdopodobnie druga ekspedycja miałaby także zbadać możliwość stworzenia bazy morskiej, dzięki której Niemcy uzyskałyby kontrolę nad południowym Atlantykiem i Oceanem Indyjskim. Wybuch II wojny światowej spowodował odłożenie i ostatecznie anulowanie tych planów.

POWOJENNY STATUS

Niemieckie roszczenie terytorialne wobec Nowej Szwabii nigdy nie zostało cofnięte oficjalnie (zazwyczaj, za symboliczną

datę jego cofnięcia podaje się dzień podpisania bezwarunkowej kapitulacji Trzeciej Rzeszy – 8 maja 1945). Istnieje pogląd, że wobec tego ziemie te wciąż oficjalnie pozostają pod władzą Niemiec (choć nie był on nigdy formułowany przez żaden powojenny rząd RFN, NRD lub zjednoczonych Niemiec). Należy zaznaczyć, że żaden kraj nie uznawał niemieckich praw do Nowej Szwabii ani przed rokiem 1945, ani później; a oba państwa niemieckie zostały w latach 70. sygnatariuszami Traktatu Antarktycznego zawieszającego wszelkie roszczenia wobec Antarktydy.

Określenie Nowa Szwabia bywa używane na mapach Antarktydy jako nazwa geograficzna. Na tym terenie znajduje się niemiecka stacja badawcza Neumayer.

Ziemia Królowej Maud – obejmująca teren Nowej Szwabii – do dziś jest uznawana przez Norwegię za podległe jej terytorium.

Źródło: [Wikipedia](#)